

Llibres de contes

Històries de la mà esquerra (1981)
 El Cafè de la Granota (1985)
 Cabòries estivals (2003)

Novel·les

Camí de sirga (1988)
 La galeria de les estàtues (1992)
 Estremida memòria (1997)
 Calaveres atònites (1999)

PRINCIPALS PREMIS I GUARDONS

Premis

"Joan Crexells" (1988 i 1997)
 "Ciutat de Barcelona" (1989)
 Nacional de la Crítica (1989)
 Crítica Serra d'Or (1989 i 1998)

Guardons

Medalla d'Or "Isabel de Portugal" (2001)
 Premi dels Escriptors Catalans de l'AELC (2001)
 Creu de Sant Jordi (2002)
 Premio de las Letras Aragonesas (2004)

ALS ESCOLARS DE LA COMARCA

Com a homenatge dels escolars del Baix Cinca a Jesús Moncada, l'Institut d'Estudis del Baix Cinca-IEA et proposa que pensis en un esdeveniment que hagi afectat molt el teu poble, tant si l'has viscut tu com si va passar fa temps i te l'han contat, i que facis una redacció on l'expliquis. Si vols, pots il·lustrar-la amb dibuixos o fotografies. Si tens menys de deu anys pots fer només un dibuix del teu poble.

Amb els vostres treballs es farà una exposició, i les històries més ben contades tindran com a premi un lot de llibres de Jesús Moncada.

Jesús Moncada

FRAGA, MARÇ-ABRIL DE 2006

Jesús Moncada va nèixer l'1 de desembre de 1941 a Mequinensa, poble del Baix Cinca a la riba de l'Ebre. Va estudiar el Batxillerat a Saragossa i en acabar els estudis de Magisteri va tornar al seu poble, on va treballar de mestre. El 1966, quan tenia 25 anys, marxa a viure definitivament a Barcelona, on treballarà en una editorial com a traductor i es podrà dedicar a escriure i a la pintura i al dibuix, les seues altres passions. A pesar de la distància, Jesús Moncada va mantenir tota la seua vida una estreta relació amb el seu poble, al qual tornava contínuament i que podem dir que mai no va deixar del tot.

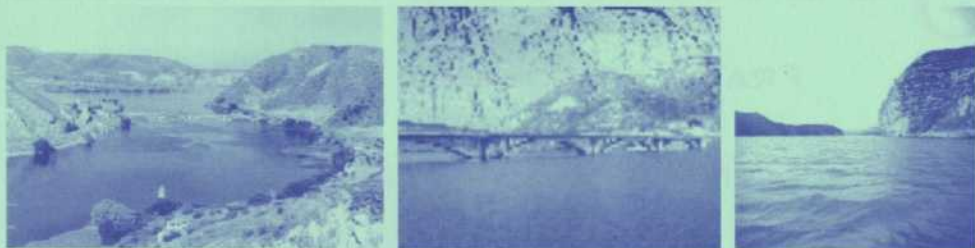
La seua obra literària és una de les més importants del segle XX en llengua catalana i ha estat traduïda a molts altres idiomes arreu del món. Pràcticament tots els llibres de Moncada tenen com escenari Mequinensa, i les històries que explica i els seus personatges estan inspirats en fets i persones reals del poble.

Però entre totes les històries de Jesús Moncada en destaca una que és la que més el va afectar, com a tots els mequinensans, que va passar quan ell era jove: la construcció d'un pantà que va obligar els mequinensans a abandonar el poble vell de Mequinensa i a traslladar-se al poble nou actual. Aquesta trista història apareix en tots els seus llibres, i perquè vegis què va succeir i com ho explica Jesús Moncada et presentem uns fragments del seu conte "Crònica del darrer rom", que va escriure en aquells anys.

UN PANTÀ A MEQUINENSA

Paràgrafs del conte de Jesús Moncada "Crónica del darrer rom" (1971),
del llibre *Cabòries estivals*

"Em voldria morir abans de veure-ho." Això és el que deien tots els qui llavors eren vells, i els qui no ho deien ho pensaven.

...

I és que resulta molt fort que et diguin: "Ara farem dos pantans a l'Ebre, us agafarem el poble pel mig i us el fotrem davall l'aigua". Comences a donar-hi voltes i més voltes i guaita que et consumiries, noi! Costa d'empassar que t'hagin de colgar el poble on vius tu, on sempre han viscut els de la teva sang, i que te n'hagis d'anar qui sap on. No, no podia ser veritat. Però ho va ser. I un dia van començar les obres.

...

Sí, me'n recordo. Me'n recordo del munt de gent estranya que de sobte va arribar, com una riuada, al poble, i gairabé va doblar el nombre d'habitants de Mequinensa, que eren una mica més de quatre mil; me'n recordo de les vores de l'Ebre atapeïdes de màquines lluent i estrepitoses, de camions enormes que anaven i venien, de tècnics llampants i suficients que donaven ordres; me'n recordo d'una Mequinensa embotornada per una prosperitat malaltissa i efímera, deguda a l'afluència de gent, i que havia de rebentar com una bombolla el dia que fos acabada la gran construcció.

...

Es tractava de fer una presa, de tallar el camí del riu: calia fer electricitat i era això el que comptava [...]. Ningú no ens aclaria què havia de ser de nosaltres, com si el destí de tot un poble no tingués importància!

...

El carbó, que era el pa del poble, va anar de baixa, les mines van començar a tancar i els miners s'anaven quedant sense feina. A les obres de la presa ja en donaven, de treball, però, ¿per gaire temps? La gent vol un mínim de seguretat, i per això van començar a marxar famílies senceres que buscaven un lloc on treballar i viure.

...

I Mequinensa oferia cada vegada un aspecte més desolat. Les velles cases, negres de pols de carbó, s'encrostonaven, i n'hi va haver alguna que no va poder aguantar i se'n van anar a terra.

Sempre, cada hora de cada dia, no pensaves en res més que en allò, en el que seria de nosaltres. N'hi havia per a tornar-te boig. De vegades no podies més i et deies: "Prou, ja en tinc fins al coll!" Però de seguida ja començaves a burxar una altra vegada, a donar-hi voltes i més voltes.

...

Un dia, tots els dies arriben i els amargs més de pressa que els altres [...], el mur de la presa de baix va estar llest, l'embassament s'havia d'omplir i vam veure l'aigua llepant les cases de la part baixa del poble. Però l'aigua havia de pujar més, havia de cobrir la meitat de Mequinensa perquè les turbines arribessin a produir la quantitat d'energia prevista.

...

Ara, no gaire lluny de la vella Mequinensa, la sentenciada, puja un poble nou, de carrers rectes i de cases modernes, completament diferent de l'altre, el de carrers estrets i cases negres i carrerons costeruts pels quals baixaven de la serra al riu les estrepitoses aigües de les tronades.

